

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie Nijebuorren Harkema

projectnummer: 005.32.10.00.00.03

Onderwerp: Ecologische inventarisatie Nijebuorren Harkema

Datum: 31-01-2019

Inleiding

KADER

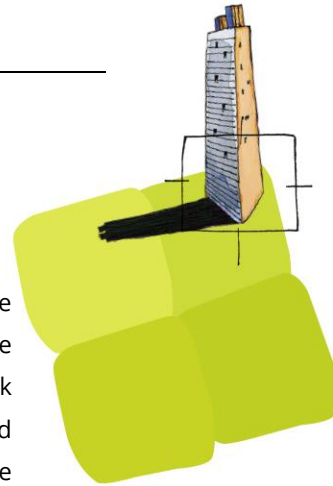
De initiatiefnemer is voornemens 17 woningen rondom een hofje aan de Nijebuorren te Harkema te realiseren. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 24 januari 2019 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, circa -2 °C, droog en een matige wind. Een dunne laag sneeuw was aanwezig.

PLANGEBIED

Het plangebied is gelegen in het binnenstedelijk gebied van Harkema en betreft het terrein van de voormalige tennisvereniging en de voormalige gymzaal. Het plangebied bestaat uit een braakliggend stuk grond dat grofweg in het midden doorsneden is door een rij struweel, met een doorgang. Het terrein wordt omgeven door groenstroken met opgaande beplanting in de vorm van bomen, struiken en hagen. Aan de noordwestkant grenst de Nijebuorren met daarachter woningen. Aan de zuidoostkant grenzen achtertuinen van de huizen aan de Warmoltsstrjitte. Ten westen liggen woningen en ten oosten de straat Nijkamp. Bebouwing en permanent oppervlaktewater ontbreken in het plangebied.

Het voorlopig ontwerp bestaat uit de realisatie van 17 woningen rondom een gezamenlijk hofje. Vooruitlopend hierop zijn voor de uitvoering van dit ecologisch onderzoek al twee gebouwen gesloopt en de tennisvelden verwijderd. De struwelen die het plangebied van noordwest naar zuidoost doorsnijden zullen worden verwijderd. De opgaande beplantingen en bomen langs de randen van het plangebied blijven behouden.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Impressie van het plangebied.

Links: vanaf de voormalige tennisbaan op zuidwest. Rechts: vanaf Nijkamp op zuidwest (24 januari 2019)

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFD) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFD - quickscanhulp.nl 23-01-2019 10:41:48) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om zoogdieren en vogels met jaarrond beschermde nesten. Op basis van het veldbezoek blijkt echter dat het plangebied een beperkte natuurwaarde kent.

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). De NDFD is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFD geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFD wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

Op de plek waar de twee gebouwen stonden en de tennisbanen lagen is de ondergrond kaal, verder is de grond bedekt met algemeen voorkomende grassoorten. Het gazon bestaat onder andere uit gewoon struisgras. Het terrein is omringd door opgaande beplanting van loofbomen, hulst en enkele dennen. De opgaande beplanting langs de Nijebuorren bestaat onder andere uit de soorten ruwe berk, haagbeuk en den. De opgaande beplanting aan de zuidwestzijde van het plangebied bestaat onder andere uit den, ruwe berk en een enkele zoete kers. De bomen langs de Nijkamp aan de oostzijde zijn zomereiken, ook staan er nog enkele losse ruwe berken en een berberisheg. Beschermde plantensoorten zijn niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Deze zijn ook niet te verwachten gezien de inrichting van het plangebied.

In twee ruwe berken op het veld aan de oostkant van het plangebied is tijdens het veldbezoek in elk van de bomen één opening waargenomen. Deze zijn echter ongeschikt als vleermuisverblijfplaats doordat de holtes geen toegang naar boven bieden. Doordat ook bebouwing ontbreekt, kunnen vleermuisverblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten worden. Het plangebied vormt mogelijk wel onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis.

Het is niet uitgesloten dat het opgaand groen aan de Nijebuorren onderdeel vormt van een belangrijke vliegroute voor vleermuizen.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals bosmuis, egel en konijn (Quickscanhulp.nl). Zo zijn in de sneeuw sporen van konijn aangetroffen en vormen de groenstructuren geschikt leefgebied voor bijvoorbeeld bosmuis of egel. Voor de te verwachten algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren zijn niet uit de directe omgeving van het plangebied bekend (Quickscanhulp.nl) en bovendien zijn tijdens het veldbezoek geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren. De aanwezigheid van niet-vrijgestelde soorten kan worden uitgesloten op grond van de inrichting en ligging van het plangebied.

Er zijn in dennen in de strook langs de achtertuinen van de Warmoltsstrjitte twee nesten aangetroffen, die van ransuil of sperwer kunnen zijn. Nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Het plangebied, en dan met name de groenstroken, vormt potentieel foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten (zoals huismus, sperwer en ransuil). Algemene vogelsoorten die mogelijk in het plangebied kunnen broeden zijn merel, heggenmus, vink, houtduif en winterkoning. Nesten van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd.

Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater in het plangebied, kunnen voortplantingsplaatsen in het plangebied voor amfibieënsoorten worden uitgesloten. Het is echter niet uitgesloten

dat het plangebied landbiotoop vormt voor lage aantallen van enkele algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (Quicksanhulp.nl). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Waarnemingen van niet-vrijgestelde amfibieën ontbreken uit de directe omgeving van het plangebied (Quicksanhulp.nl) en bovendien ontbreekt geschikt leefgebied voor deze soorten in het plangebied.

Geschikt leefgebied voor (uit de bredere omgeving (1-5 km) bekende) beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen, vissen en ongewervelden is gezien de inrichting niet aanwezig in het plangebied.

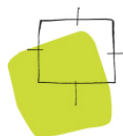
TOETSING

Een klein deel van het foerageergebied van vleermuizen of vogels met jaarrond beschermde nesten zal door de uitvoering van de werkzaamheden verloren gaan. Het meest hoogwaardige foerageergebied, de groenstroken met opgaande beplanting, blijven echter behouden. In de omgeving van het plangebied is bovendien ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig en door de ontwikkeling van tuinen kan er op termijn nieuw foerageergebied ontstaan. Negatieve effecten op vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied kunnen dan ook worden uitgesloten.

Doordat de opgaande beplanting om het plangebied behouden blijft, zal er geen sprake zijn van aantasting van een potentiële vliegroute van vleermuizen. Om verstoring van vleermuizen te minimaliseren wordt aanbevolen om tijdens de werkzaamheden en in de gebruiksfase gebruik te maken van (buiten)verlichting met gerichte lichtarmaturen die geen lichtuitstraling richting de opgaande beplanting langs de straat veroorzaken.

Gezien er geen bomen gekapt worden, gaan er bij uitvoering van het plan geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten verloren. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen wel in gebruik zijnde nesten van deze soorten worden verstoord. Ook kunnen bij werkzaamheden in het broedseizoen nesten van meer algemeen voorkomende vogels worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt. Sperwer en ransuil kijken hier qua broedseizoen vanaf. Voor sperwer geldt een broedseizoen van

begin maart tot eind juli, voor de ransuil van eind februari tot eind juni. Daarom dienen werkzaamheden buiten de periode eind februari – eind juli te worden uitgevoerd.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Voor de soortgroepen planten, reptielen, vissen en ongewervelden kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde soorten worden uitgesloten doordat het plangebied geen geschikt biotoop vormt voor deze soorten.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

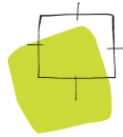
In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalig Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op geruime afstand van het plangebied. Het meest nabij gelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Alde Feanen dat gelegen is op een afstand van ruim 12,4 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. Het meest nabijgelegen in het kader van het NNN beschermd gebied ligt op circa 2,6 kilometer ten noordwesten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' is op 655 meter ten noordwesten van het plangebied gelegen. Gronden die zijn aangewezen als weidevogelkansgebied liggen op een afstand van circa 4,2 kilometer ten noorden van het plangebied.

TOETSING

Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied met bebouwing en wegen en de aard van de ontwikkeling, zijn met betrekking tot het voorgenomen plan geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, het NNN, natuur buiten het NNN en weidevogelkansgebieden te verwachten.

Deze inventarisatie geeft geen aanleiding voor een voortoets in het kader van de Wnb en is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

In verband met de soortbescherming van de Wnb is het nodig om bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels, waaronder het broedseizoen van ransuil en sperwer (eind februari – eind juli). Tevens wordt aanbevolen tijdens de werkzaamheden en tijdens het gebruik van de woningen, gebruik te maken van (buiten)verlichting met gerichte lichtarmaturen, dit in verband met een mogelijk belangrijke vliegroute voor vleermuizen langs de opgaande beplanting om het plangebied.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. De ontwikkeling is daarnaast op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân.